

Mladá veda

Young Science

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

Číslo 5, ročník 14., vydané v septembri 2026

ISSN 1339-3189, EV 167/23/EPP

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Pohorie Čergov. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

prof. Ing. Peter Adamišín, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

Mgr. Monika Šavelová, PhD. (Katedra translatológie, Univerzita Konštantína Filozofa, Nitra)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra verejnej ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

doc. Mgr. Michal Garaj, PhD. (Katedra politických vied, Univerzita sv. Cyrila a Metoda, Trnava)

REDAKCIA

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Inštitút pre vedu, kultúru a spoločenský rozvoj)

Mgr. Martin Hajduk, PhD. (Banícke múzeum, Rožňava)

PhDr. Magdaléna Keresztesová, PhD. (Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF, Nitra)

RNDr. Richard Nikischer, Ph.D. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSŠ UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Inštitút pre vedu, kultúru a spoločenský rozvoj

IČO: 57728038, Bajkalská 12B, 080 01 Prešov, Slovensko

v spolupráci s vydavateľstvom UNIVERSUM-EU, spol. s r. o.

POSTUPY A OPATRENIA POLÍCIE SLOVENSKEJ REPUBLIKY V PRÍPADE NELEGÁLNEJ MIGRÁCIE V KONTEXTE BEZPEČNOSTI ŠTÁTU

PROCEDURES AND MEASURES OF THE POLICE FORCE OF THE SLOVAK
REPUBLIC IN CASES OF ILLEGAL MIGRATION IN THE CONTEXT OF STATE
SECURITY

Ladislav Jurkaš, Jozef Smoliga, Tomáš Doboš, Roman Kerul' ¹

Ladislav Jurkaš, Jozef Smoliga, Tomáš Doboš sú študenti doktorandského štúdia na Vysokej škole bezpečnostného manažérstva v Košiciach a Roman Kerul' pôsobí v Hasičskom a záchrannom zbore v Košiciach. Ich spoločný výskum je zameraný na bezpečnostný manažment, riadenie rizík a využitie umelej inteligencie v prostredí záchranných a bezpečnostných zložiek, s dôrazom na zásahovú činnosť Hasičského a záchranného zboru, a policajného zboru, analýzu ohrození pri mimoriadnych udalostiach a ochranu zasahujúcich jednotiek. Autori spolupracujú na projektoch, ktoré prepájajú akademické prostredie s aplikačnou praxou, so zameraním na zvyšovanie efektívnosti zásahov, podporu rozhodovania a implementáciu moderných technológií v systéme ochrany obyvateľstva.

Ladislav Jurkaš, Jozef Smoliga and Tomáš Doboš are students at the University of Security Management in Košice and Roman Kerul' serves in the Fire and Rescue Corps in Košice. Their joint research focuses on security management, risk management and the application of artificial intelligence in the environment of rescue and security services, with particular emphasis on the operational activities of the Fire and Rescue Corps and the Police Force, the analysis of threats during emergency situations and the protection of responding units. The authors cooperate on projects that connect the academic environment with practical application, focusing on increasing the efficiency of emergency response, supporting decision-making processes and implementing modern technologies in the civil protection system.

¹Adresa pracoviska: PhDr. Ladislav Jurkaš, JUDr. Mgr. Jozef Smoliga, Ing. Tomáš Doboš, PaedDr. Ing. Roman Kerul', MPA, Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach, Koštová 1, Košice
E-mail: jimmy.jurkas@gmail.com, smoliga@gmail.com, tomas.dobos1@gmail.com, roman.kerul@yahoo.com

Abstract

The paper addresses the issue of illegal migration in the context of state security, with a focus on migration processes, the main migration routes leading to Europe, and measures implemented by police and border authorities in the protection of state borders. Attention is paid to the historical development of migration, the definition of basic concepts, the causes of migration, and the characteristics of the Balkan, Atlantic, Central Mediterranean, and Eastern Mediterranean migration routes. The paper also analyses migration movements related to the armed conflict in Ukraine and selected measures applied during border controls. It further examines the procedures of police and border authorities in selected European countries, particularly identity checks, travel document and vehicle inspections, the use of monitoring technologies, and cooperation among security services. Special attention is given to the security and economic consequences of migration, the protection of the external borders of the European Union, and potential risks associated with uncontrolled movements of persons. The aim of the paper is to highlight the need for an effective system of identification, control, and coordination of the activities of relevant security authorities while respecting the humanitarian and legal aspects of migration.

Keywords: illegal migration, migration, state security, Police Force, border protection, Schengen Area, migration routes, border control, security risks

Abstrakt

Príspevok sa zaoberá problematikou nelegálnej migrácie v kontexte bezpečnosti štátu so zameraním na migračné procesy, hlavné migračné trasy smerujúce do Európy a opatrenia policajných a hraničných orgánov pri ochrane štátnych hraníc. Pozornosť je venovaná historickému vývoju migrácie, vymedzeniu základných pojmov, príčinám migrácie a charakteristike balkánskej, atlantickej, stredomorskej a východnej stredomorskej migračnej trasy. Súčasťou príspevku je aj analýza migračných pohybov súvisiacich s vojnovým konfliktom na Ukrajine a vybraných opatrení uplatňovaných pri hraničných kontrolách. Dokument sa ďalej venuje postupom policajných a hraničných orgánov vybraných európskych štátov, najmä kontrole totožnosti osôb, cestovných dokladov, vozidiel, využívaniu monitorovacích technológií a spolupráci bezpečnostných zložiek. Osobitná pozornosť je venovaná bezpečnostným a ekonomickým dôsledkom migrácie, problematike ochrany vonkajších hraníc Európskej únie a možným rizikám spojeným s nekontrolovaným pohybom osôb. Cieľom príspevku je poukázať na potrebu účinného systému identifikácie, kontroly a koordinácie činnosti príslušných bezpečnostných orgánov pri súčasnom rešpektovaní humanitárnych a právnych aspektov migrácie.

Kľúčové slová: nelegálna migrácia, migrácia, bezpečnosť štátu, Policajný zbor, ochrana hraníc, Schengenský priestor, migračné trasy, hraničná kontrola, bezpečnostné riziká

Úvod

Od nepamäti je ľudstvo v pohybe. Migrácia je v našej spoločnosti už stáročia. Niektorí ľudia migrujú za prácou, alebo za lepšími ekonomickými príležitosťami. Iní zasa z dôvodu vojenského konfliktu, prenasledovaním, porušovaním ľudských práv, alebo z dôvodu zmeny klímy, prírodných katastrof a iných environmentálnych faktorov. Práve v súčasnosti je migrácia

veľmi aktuálna téma, nakoľko sa množstvo migrantov snaží dostať do európskych štátov za použitia všetkých legálnych, ale aj nelegálnych spôsobov. Migranti hľadajú cesty mimo legálnych ciest aj nelegálne cesty, pri ktorých riskujú svoje životy, aby utiekli pred vojnou, chudobou, terorizmom, resp. využiť ekonomické výhody krajiny do ktorej emigrujú. Medzi najvýznamnejšie krajiny pôvodu migrantov smerujúcich nelegálnymi migračnými trasami do Európskej únie patria najmä Sýria, Afganistan, Mali, Egypt a Bangladéš.

Ozbrojené konflikty patria medzi hlavné príčiny nútenej migrácie a vysídľovania obyvateľstva. V súčasnosti sú významnými zdrojmi migračných a vysídľovacích pohybov najmä konflikty v Sudáne, na Ukrajine, na palestínskych územiach, v Mjanmarsku a v Demokratickej republike Kongo. Migranti často smerujú do ekonomicky vyspelých a hospodársky silných štátov Európskej únie, najmä do Nemecka, Francúzska, Holandska, Belgicka a Rakúska, ktoré ponúkajú vyššiu životnú úroveň, rozvinutý trh práce a rozsiahle sociálne systémy. Migráciu môžeme charakterizovať, ako problém minulosti, ale aj súčasnosti na ktoré sa nenašlo adekvátne riešenie.

Opatreniami, ako sú povinné víza pomohli zastaviť resp. ju do istej miery obmedziť legálnu migráciu, zároveň však sa tým to opatrením zvýšil počet nelegálnych migrantov, čo súčasne viedlo k zvýšenému počtu prevádzáčov. Európska únia aj v súčasnosti čelí migračným tlakom súvisiacim s ozbrojenými konfliktmi, politickou nestabilitou, ekonomickými a humanitárnymi krízami v susedných regiónoch. Vývoj bezpečnostnej situácie na Blízkom východe, v Afrike a na Ukrajine môže ovplyvňovať rozsah a smerovanie migračných tokov a následne vytvárať zvýšené nároky na ochranu vonkajších hraníc, azylové systémy, integračné mechanizmy a vnútornú bezpečnosť členských štátov EÚ. Migrácia rozdeľuje spoločnosť na dva tábory. Na jednej strane je ochota ľudí pomôcť a na druhej strane sú názory, ktoré hraničia s extrémizmom, xenofóbiou.

V dôsledku pokračujúcich migračných tlakov pristúpili viaceré členské štáty Európskej únie k posilneniu kontrol na hraniciach a k prijímaniu ďalších bezpečnostných opatrení. Aktuálnosť tejto problematiky potvrdili aj udalosti v španielskej Ceute na prelome júla a augusta 2026, keď došlo k mimoriadne rozsiahlym pokusom migrantov dostať sa z územia Maroka do tejto španielskej enklávy. Dňa 30. júla 2026 sa hranicu pokúsili prekonať tisíce osôb, pričom časť migrantov sa do Ceuty dostávala aj plávaním okolo hraničných bariér. Situácia viedla k výraznému posilneniu španielskych aj marockých bezpečnostných síl, zvýšeniu hraničných kontrol a prijatiu opatrení na zabránenie ďalším hromadným prekročeniam hranice. V dôsledku zvyšujúceho sa počtu migrantov v Európskej únii, sa niektoré krajiny, ako Švédsko a Česká republika rozhodli zvýšiť kontrolu na hraničných prechodoch. Krajiny, ako Maďarsko postavilo na svojich hraniciach ploty a zátarasy, čo viedlo k zníženiu nelegálnej migrácie.

Migrácia ovplyvňuje fungovanie schengenského priestoru a systém ochrany vonkajších hraníc Európskej únie. Voľný pohyb občanov EÚ patrí medzi základné práva občanov Únie podľa článku 21 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, pričom pravidlá prekračovania vnútorných a vonkajších hraníc upravuje Schengenský hraničný kódex, nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399.

Prílev migrantov, ktorému Európska únia čelila najmä počas migračnej krízy v rokoch 2015, 2016, 2026 poukázal na viaceré systémové nedostatky spoločného európskeho azylového systému. Išlo predovšetkým o nerovnomerné rozdelenie zodpovednosti medzi členskými

štátmi, nadmerné zaťaženie krajín na vonkajších hraniciach EÚ, rozdielne podmienky a dĺžku azylových konaní, nedostatočnú koordináciu, problémy pri registrácii a identifikácii prichádzajúcich osôb, sekundárny pohyb migrantov medzi členskými štátmi a nízku efektívnosť návratov osôb, ktorým nebola priznaná medzinárodná ochrana. V reakcii na migráciu začal Európsky parlament pracovať na legislatívnych zmenách, ktoré majú azylový systém EÚ posunúť bližšie k jeho efektívnosti a spravodlivosti.

História migrácie, vymedzenie pojmu, typológia, legislatíva, príčiny migrácie a migračné trasy

„Homomigrants existuje rovnako dlho ako Homosapiens, pretože pohyb z miesta na miesto patrí podmienkam ľudského bytia podobne ako zrodenie, choroby a smrť“ (Bade, 2005, s. 7). V dvadsiatom prvom storočí často vnímame súčasné obdobie ako vek bezprecedentnej mobility. V dôsledku technických inovácií 19 a 20 storočia, ako sú železnice, lode, automobily, letecká doprava, komunikačné technológie sme svoju mobilitu aj výrazne zvýšili.

Migrácia je v prvom rade normálnou činnosťou obyvateľov akejkoľvek krajiny. Obyvatelia sa odjakživa sťahovali z jednej krajiny do druhej s cieľom usadiť sa v novom prostredí a prirodzene tak vytvárali migračné pohyby.

Migrácia však bola prítomná už v období ranného novoveku (1500-1918) a to už, ako v rámci samotnej Európy, tak aj medzi Európou a inými časťami sveta, ako je napríklad Ázia, Amerika a Afrika. Intenzita migrácie mohla byť v skutočnosti ešte vyššia, ako v súčasnosti aj keď samotný pohyb pešo, na chrbte zvierat, alebo na lodiach bol oveľa pomalší, ako je v súčasnosti. Jedným z hlavných dôvodov vysokého stupňa migrácie, bola skutočnosť, že v priebehu raného novoveku, bola Európa mozaikou relatívne malých území a miest z ktorých mnohé boli de facto autonómne. Táto situácia vytvorila nielen príležitosti a stimuly pre migráciu robotníkov, ktorí hľadali prácu, ale aj rodia sa štáty ktoré mali len veľmi obmedzené schopnosti, zdroje a informácie na to, aby obmedzili pohyb cez hranice svojich území.

„V súvislosti s migračnými pohybmi nemôžeme zabudnúť na obchod s otrokmi, ktorý bol v našej histórii v 16. – 19. storočí. V tomto období sa z Afriky a to najmä na americké trhy, násilne deportovaných 15 – 20 miliónov černochoch“ (Divinský, 2005, s. 89). Najmä po ukončení tridsaťročnej vojny v rokoch 1618 – 1648 panovníci v strednej Európe podporovali príchod nového obyvateľstva s cieľom opätovne zaľudniť svoje územia, obnoviť miestne hospodárstvo a podporiť kultúrny rozvoj. Na druhej strane reštriktívne a represívne opatrenia voči náboženským menšinám a sociálne marginalizovaným skupinám nútili časť obyvateľstva opustiť svoje pôvodné prostredie a hľadať útočisko na inom území. Migrácia nebola vždy dobrovoľná, ale často výsledkom okolností a dokonca aj priamej sily. Ako spomína Colin G. Pooley² vo svojej publikácii *Mobility, Migration and Transport: Historical Perspectives* „migrácia obyvateľstva predstavujú významné procesy formujúce modernú spoločnosť.“

Základné pojmy k migrácii

- *Migrácia* je vo svojej podstate pohyb osoby, alebo celých skupín cez hranice. Pokiaľ migranti pri svojom pohybe prechádzajú cez hranice štátov ide o medzinárodnú

² POOLEY, Colin G. *Mobility, Migration and Transport: Historical Perspectives*. Cham: Palgrave Macmillan, 2017. 138 s. ISBN 978-3-319-51882-4

migráciu, alebo v rámci krajiny medzi okresmi a kraji hovoríme o vnútornej migrácii bez ohľadu na obdobie trvania, charakter a príčinu migrácie. (Podľa vymedzenia Medzinárodnej organizácie pre migráciu, 2015).

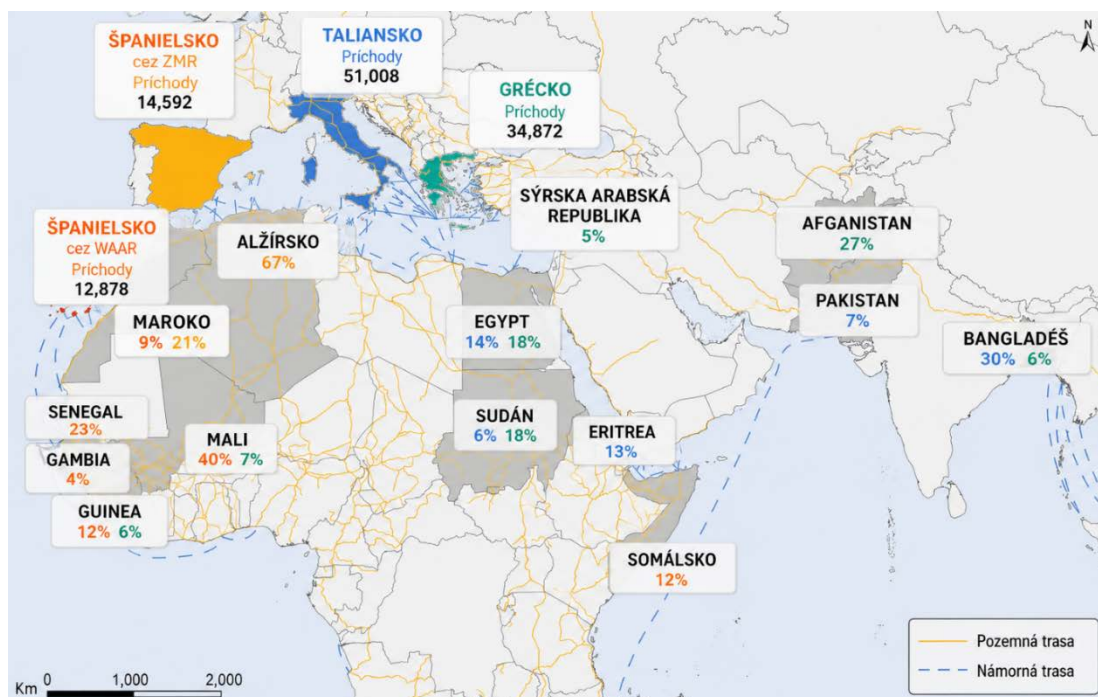
- *Nelegálna migrácia* je definovaná, ako migrácia na územie schengenského priestoru, alebo Slovenskej republiky bez potrebných povolení, ktoré sa vzťahujú na vstup do krajiny, napr. nemá platný cestovný doklad resp. vízum, alebo sa na našom území nachádza aj po vyčerpaní dní, ktoré určuje vízom (ŠTEVULOVÁ, Zuzana. *Utečenci a migrácia: Dojmy a pojmy* (cit. 14. 11. 2020)).
- *Cudzinec* je každá osoba, ktorá nie je občanom Slovenskej republiky,
- *Utečenec* je osoba, ktorá je vo svojej krajine utláčaná, hrozí jej prenasledovanie, alebo má obavy z možného prenasledovania. Utečencom je aj občan tretej krajiny a má postavenie utečenca len vtedy, ak štát v ktorom sa nachádza, priznal štatút utečenca. (Zákon 283/1995 Z. z. § 2 a).
- *Emigrant* je osoba, ktorá prichádza do novej krajiny za účelom, že ostane v tejto krajine (ŠTEVULOVÁ, Zuzana. *Utečenci a migrácia: Dojmy a pojmy* (cit. 14. 11. 2020)).
- *Azylant* je osoba, ktorej Slovenská republika a úrad ministerstva vnútra udelil azyl (Zákon 480/2002 Z. z. § 2 d).
- *Vojnový zbeh* je zločin opustenia armády s úmyslom natrvalo opustiť ozbrojené sily. Vzťahuje sa to aj na niekoho, kto opúšťa armádu v snahe vyhnúť sa službe, alebo sa vyhnúť vysokorizikovým povinnostiam. Na Slovensku dezerciu upravuje zákon Trestný zákon č. 300/2005 Z. z. § 405 ods. 1.
- *Imigrant* je človek, ktorý prichádza do inej krajiny za účelom toho, že v nej ostane. (ŠTEVULOVÁ, Zuzana. *Utečenci a migrácia: Dojmy a pojmy* (cit. 14. 11. 2020)).
- *Žiadateľ o azyl* je osoba inej krajiny, alebo bez štátnej príslušnosti, ktorá na útvare Policajného zboru SR vyhlási, že žiada o azyl na území Slovenskej republiky (<https://kaspian.sk/migranti-utecenci-cudzinci/>).
- *Vnútorňa bezpečnosť štátu* - je stav, v ktorom sú na minimálnu mieru eliminované ohrozenia štátu a jeho záujmov zvnútra a štát má vytvorené dostatočné právne prostredie, inštitúcie, zdroje, sily, prostriedky a mechanizmy na riešenie možných krízových situácií. Je to tiež spoločnosťou akceptovaná úroveň demokracie, ekonomickej prosperity, ochrany občanov a uplatňovania právnych noriem, ktorých zabezpečovanie je jednou zo základných funkcií štátu (L. Hofreiter, *Bezpečnosť, bezpečnostné riziká a ohrozenia*, Žilina 2004, s. 14 i n).
- *Ohrozenie* – je stav, ktorý vzniká a pretrváva v dôsledku existencie možného narušenia jeho bezpečného stavu. Každé riziko pôsobí proti záujmom spoločnosti, alebo jednotlivca resp. nejakej situácie, ktorá znemožňuje plnenie záujmov (L. Hofreiter, *Bezpečnosť, bezpečnostné riziká a ohrozenia*, EDIS - vydavateľstvo ŽU, 2004, s. 13.).
- *Riziko* – je narušenia bezpečnosti celého systému, objektu alebo nejakého procesu. Vzniká možnosť vzniku krízovej situácie a jeho dôsledku (L. Hofreiter, *Bezpečnosť, bezpečnostné riziká a ohrozenia*, EDIS - vydavateľstvo ŽU, 2004, s. 13.).
- *Bezpečnosť štátu* – umožňuje dodržiavanie práv a slobôd, vnútorného poriadku na území štátu, rozvoj, stabilitu štátu, ochrana majetku a bezpečnosť občanov Slovenskej

republiky (L. Hofreiter, *Bezpečnosť, bezpečnostné riziká a ohrozenia*, Žilina 2004, s. 14 i n).

- *Nebezpečenstvo* - je vlastnosť systému, ktoré narušujú jeho bezpečnosť, ohrozujú stabilitu a fungovanie systému (Buzalka J., *Vybrané otázky teórie krízového manažmentu a civilná ochrana*, Bratislava, APZ 2001).
- *Integrácia imigrantov* do spoločenstva je častokrát dlhodobý proces, ktorého základom je rešpektovanie práv a povinností migrantov, ako aj majoritnej spoločnosti (Divinský B. 2008. s. 14.).

Migračné trasy

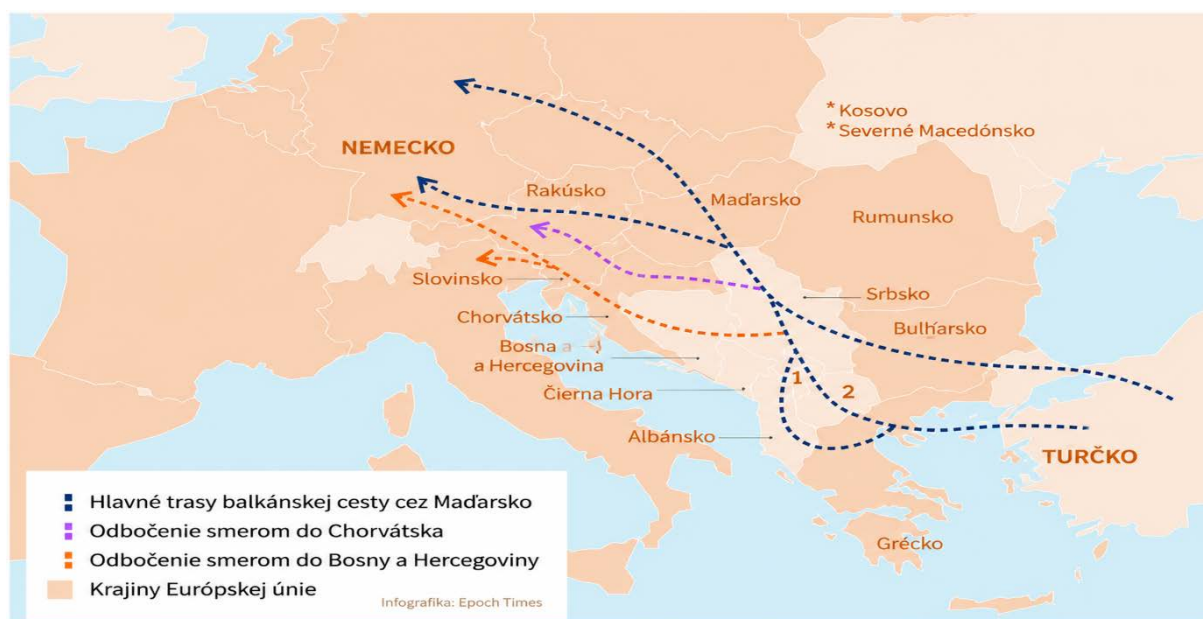
Hlavnými migračnými trasami cez Stredozemné more smerom k Európe sú atlantická cesta, stredomorská cesta, východná stredomorská cesta a balkánska cesta. Migračné cesty majú tendenciu pomerne rýchlo reagovať a prispôbovať sa politickým a hospodárskym zmenám ku ktorým dochádza v krajinách, ktoré sú zdrojom migrácie, preto je potrebné ich neustále analyzovať. V priebehu rokov vzniklo niekoľko rôznych migračných trás cez Stredozemné more smerom k Európe. Popularita a rozsah migračných tras sa mení v závislosti od meniacich sa sociálnych a politických okolností. Ich rozsah sa však v posledných niekoľkých desaťročiach výrazne zvýšili, najmä od roku 2011 v dôsledku kolapsu autoritárskych režimov v regióne. Dlhodobé humanitárne krízy na Blízkom východe a v Strednej Ázii zapríčinili hospodársky pokles ekonomík založených na predaji svojich surovín do celého sveta, čo spôsobilo, že čoraz viac jednotlivcov si začalo hľadať lepšie životné príležitosti v zahraničí. V tejto časti diplomovej práce sme popísali migračné trasy vedúce do Európy cez Stredozemné more.

Obr. 1 - Hlavné krajiny alebo oblasti pôvodu osôb prichádzajúcich do Grécka, Talianska a Španielska, Január – September 2025
Zdroj: Frontex

Balkánska migračná cesta

Balkánska migračná cesta (Obr. 1) je jednou z hlavných migračných ciest do Európy. Po výraznom náraste v roku 2022, keď bolo zaznamenaných približne 145 600 nelegálnych prekročení hraníc, došlo v nasledujúcich rokoch k výraznému poklesu. V roku 2023 sa počet prekročení začal znižovať a v roku 2024 bol zaznamenaný výrazný pokles, a to približne o 70 až 80 %, najmä v dôsledku sprísnenia hraničných kontrol a opatrení krajín západného Balkánu. V roku 2025 sa situácia stabilizuje na nižších hodnotách, pričom Balkánska trasa naďalej ostáva významným, avšak menej exponovaným migračným koridorom. (<https://www.frontex.europa.eu>)

Obr. 2 - Balkánska migračná trasa

Zdroj: https://www.epochtimes.sk/balkanska-trasa-mimo-kontroly-ako-prevadzacske-gangy-obchadzaju-migracnu-politiku-europy_49278.html

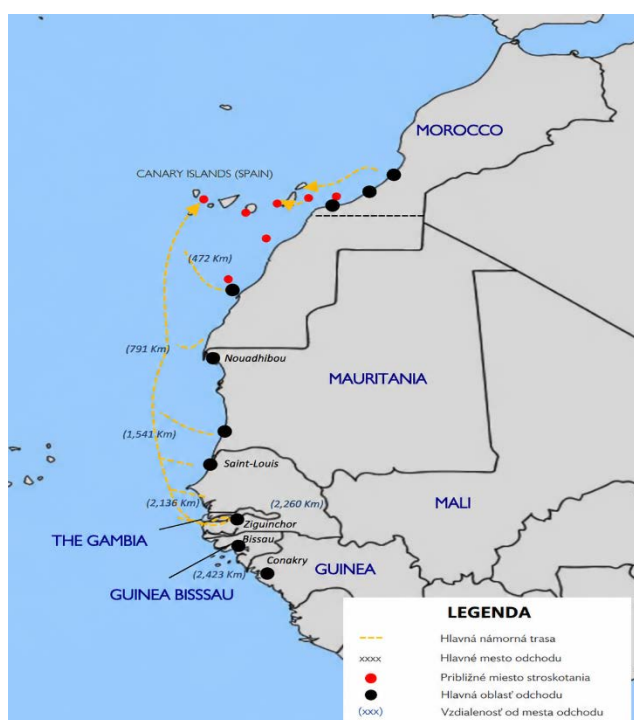
Atlantická migračná cesta

Začiatkom 21. storočia sa Španielsko stalo jedným z významných vstupných miest migrantov smerujúcich zo západnej a severnej Afriky do Európy. Popri pozemných vstupoch cez španielske enklávy Ceuta a Melilla sa významnou migračnou trasou stala aj námorná cesta smerujúca na Kanárske ostrovy. Po sprísnení opatrení na tradičných trasách cez Maroko sa postupne zvýšil význam západoafrickej atlantickej trasy, ktorá vedie z pobrežia Maroka, Mauritánie, Senegalu a Gambie smerom na Kanárske ostrovy. Výrazný nárast príchodov bol zaznamenaný už v roku 2006, pričom od roku 2019 a najmä po roku 2020 došlo k opätovnému oživeniu tejto migračnej trasy.

V roku 2024 bolo na Kanárskych ostrovoch zaznamenaných takmer 47 000 nepravidielných príchodov, čo predstavovalo najvyššiu hodnotu od začiatku evidencie Frontexu v roku 2009. Významnú časť týchto pohybov tvorili odchody z Mauritánie. V roku 2025 počet príchodov poklesol na 17 788, napriek tomu zostala atlantická trasa jednou z najnebezpečnejších migračných ciest smerujúcich do Európy.

Osobitným migračným priestorom sú španielske autonómne mestá Ceuta a Melilla, ktoré predstavujú jediné pozemné hranice Európskej únie s africkým kontinentom. Ceuta sa už v máji 2021 stala miestom rozsiahlej migračnej udalosti, keď počas približne dvoch dní vstúpili na jej územie tisíce migrantov z Maroka a subsaharskej Afriky. K mimoriadne závažnej situácii došlo opätovne 30. a 31. júla 2026, keď sa z územia Maroka pokúsili do Ceuty dostať desaťtisíce osôb. Migranti prekračovali pozemné bariéry alebo sa pokúšali oboplávať hraničné vlnolamy pri pláži Tarajal.

Odhady počtu osôb, ktoré počas udalosti prenikli do Ceuty, sa podľa jednotlivých zdrojov líšili, pričom sa pohybovali približne od 50 000 do 60 000 a viac osôb. Rozsah udalosti výrazne prekročil prijímacie a bezpečnostné kapacity mesta a Španielsko pristúpilo k nasadeniu armády a posilneniu policajných zložiek.

Obr. 3 - Atlantická migračná cesta

Zdroj:Frontex

S udalosťou boli spojené aj vážne negatívne humanitárne a bezpečnostné dôsledky. Pri pokusoch o prekonanie hranice, plávaní a tlačeniach zahynuli desiatky ľudí. Počet obetí sa podľa priebežne aktualizovaných údajov jednotlivých zdrojov líšil. Veľký počet ľudí na relatívne malom území Ceuty viedol k preťaženiu ubytovacích, zdravotníckych a administratívnych kapacít, pričom časť migrantov zostávala v provizórnych podmienkach.

Situácia mala aj bezpečnostný a politický rozmer. Španielske a marocké bezpečnostné orgány výrazne posilnili ochranu hranice a Španielsko vyslalo do Ceuty stovky ďalších príslušníkov bezpečnostných síl. V auguste 2026 marocké orgány zadržali ďalšie skupiny osôb smerujúcich k Ceute po tom, ako sa na sociálnych sieťach objavili výzvy na nové hromadné prekonanie hranice.

Rozsiahly príchod migrantov zároveň zvýšil tlak na miestne zdravotnícke zariadenia, ubytovacie kapacity, bezpečnostné zložky a verejnú správu. V Ceute sa objavili protesty migrantov požadujúcich možnosť požiadať o azyl a časť osôb zostávala po udalosti v provizórnych podmienkach. Zdravotnícke orgány upozorňovali na preťaženie služieb a výskyt niektorých infekčných ochorení v preplnených podmienkach.

Stredomorská migračná cesta

Centrálna stredomorská migračná cesta predstavuje jednu z hlavných trás nelegálnej migrácie smerujúcej do Európskej únie. Vede predovšetkým zo severnej Afriky cez Stredozemné more do Talianska, najmä na ostrov Lampedusa a Sicíliu. Medzi hlavné krajiny odchodu v súčasnosti patria predovšetkým Líbya, Tunisko a Alžírsko, pričom v menšej miere dochádza aj k odchodom z Turecka. V roku 2026 zostáva Líbya jednoznačne najvýznamnejším východiskovým bodom tejto trasy. V júni 2026 pochádzalo až 83 % osôb prichádzajúcich po mori do Talianska z Líbye. Po rekordných počtoch počas migračnej krízy, keď bolo v Taliansku zaznamenaných približne 153 842 príchodov v roku 2015 a 181 436 v roku 2016, počty v nasledujúcich rokoch výrazne kolísali. V roku 2023 bolo zaznamenaných približne 157 651 príchodov, v roku 2024 ich počet klesol na 66 617 a v roku 2025 zostal na podobnej úrovni, približne 66 316 osôb.

V roku 2026 pokračuje výrazný pokles. Za prvých šesť mesiacov bolo v Taliansku zaznamenaných 14 388 príchodov po mori, čo predstavuje približne 48 % pokles oproti rovnakému obdobiu roku 2025, keď bolo evidovaných 30 060 príchodov. Samotný jún 2026 predstavoval 2 758 príchodov. Najvýznamnejším miestom vylodenia zostáva Lampedusa. Zmenilo sa aj národnostné zloženie migrantov. Za obdobie január až máj 2026 tvorili najväčšie skupiny osoby pochádzajúce z Bangladéša (29 %), Somálska (11 %), Pakistanu (9 %), Sudánu (8 %), Alžírsku (7 %) a Egypta (6 %).

Napriek poklesu počtu príchodov zostáva centrálna stredomorská trasa mimoriadne nebezpečná. Podľa údajov IOM³ bolo za prvých päť mesiacov roku 2026 v Stredozemnom mori evidovaných 1 239 mŕtvych alebo nezvestných osôb, pričom 824 prípadov, teda približne dve tretiny, pripadalo práve na centrálnu stredomorskú trasu. IOM ju preto naďalej označuje za kľúčovú, ale zároveň jednu z najnebezpečnejších migračných trás smerujúcich do Európy. V roku 2025 sa počet príchodov do Talianska stabilizoval okolo 66-tisíc a od roku 2014 bolo na tejto trase zaznamenaných viac ako 26 500 mŕtvych alebo nezvestných migrantov.

Východná stredomorská migračná cesta

Východná stredomorská migračná cesta patrí medzi významné migračné trasy smerujúce do Európskej únie. Vede predovšetkým z Turecka cez Egejské more na grécke ostrovy, najmä Lesbos, Chios, Samos, Kos a Leros, pričom časť migrantov využíva aj pozemnú trasu cez grécko-tureckú hranicu v oblasti rieky Evros. Po vypuknutí vojny v Sýrii zaznamenala táto trasa výrazný nárast a v roku 2015 sa stala jedným z hlavných migračných koridorov do Európy. Vtedy smerovali cez Turecko do Grécka najmä občania Sýrie, Afganistanu a Iraku. Situácia sa však v nasledujúcich rokoch zmenila. V roku 2024 zaznamenalo Grécko 54 417 príchodov po

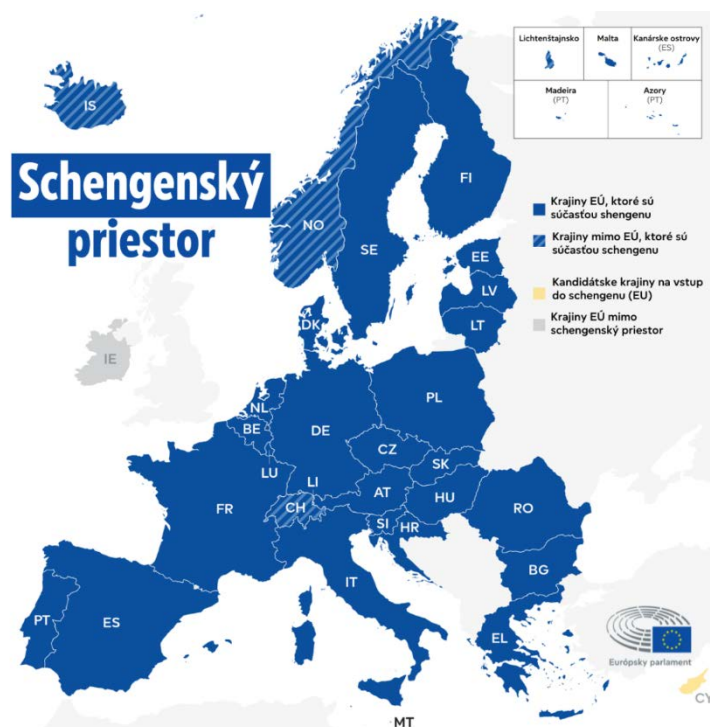
³ Medzinárodná organizácia pre migráciu (International Organization for Migration).

mori a 7 702 príchodov po súši, zatiaľ čo v roku 2025 bolo evidovaných 41 696 príchodov po mori a 7 075 po súši. V roku 2026 migračný tlak na túto trasu pokračuje, avšak zloženie prichádzajúcich osôb sa výrazne mení. K 30. júnu 2026 tvorili najväčšiu skupinu osôb prichádzajúcich po mori do Grécka občania Bangladéša, Sudánu, Afganistanu a Egypta. Výraznejšie zastúpení boli tiež občania Jemenu, Somálska, Južného Sudánu a Eritrey. Podiel občanov Sýrie, ktorí počas migračnej krízy v roku 2015 predstavovali jednu z dominantných skupín, sa v roku 2026 znížil na približne 2,2 %.

Východná stredomorská trasa preto už nie je spojená výlučne s migráciou zo Sýrie a Blízkeho východu. V súčasnosti ju využívajú osoby pochádzajúce z južnej Ázie, severnej a východnej Afriky, Afganistanu a Blízkeho východu, pričom Turecko naďalej predstavuje významný tranzitný priestor smerom do Grécka a následne do ďalších členských štátov Európskej únie

Migrácia Ukrajincov do štátov EÚ

Ruský útok voči Ukrajine, ktorá sa začala 24. februára 2022, je významnou geopolitickou udalosťou s dôsledkami nielen pre Ukrajinu ale aj jej susedné krajiny. V tejto časti sa zameriavame, ako vplýva vojna na migráciu do EÚ. Do decembra 2022 bolo na Ukrajine vnútorne vysídlených 3, 6 až 5, 4 milióna ľudí, zatiaľ čo 7 miliónov sa presťahovalo mimo Ukrajiny. Celkovo vojna vyhnala z domovov 25% až 30% celkovej ukrajinskej populácie. V tej dobe EÚ prijala najvyšší podiel ľudí utekajúcich z Ukrajiny. Je to spôsobené geografickou blízkosťou, historickými väzbami a politickým postojom k vojne. Azylový systém EÚ sa musel vysporiadať s pohybom veľkého počtu obyvateľstva Ukrajiny, ktorý bol bezprecedentný z hľadiska rozsahu aj rýchlosti. V reakcii na to EÚ upravila svoju azylovú politiku. EÚ po prvýkrát aktivovala smernicu o dočasnej ochrane, tento nástroj bol prijatý v roku 2001, ktorý sa však nikdy predtým neuplatňoval. Jeho cieľom bolo zaviesť opatrenia na riešenie vysokého počtu ľudí žiadajúcich o ochranu bez toho, aby sa vytvorila nezvládnuteľná záťaž pre azylové systémy členských štátov EÚ. S cieľom podporiť vykonávanie tejto smernice, Európska komisia zriadila platformu solidarity "Ukrajina". Pod vedením Komisie združuje inštitúcie EÚ, členské štáty EÚ, krajiny pridružené k schengenskému priestoru, agentúry EÚ, medzinárodné organizácie, ako je Vysoký komisár Organizácie Spojených národov pre utečencov a Medzinárodná organizácia pre migráciu, ktoré zohráva kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní koordinovanej reakcie.

Obr. 4 - Schengenský priestor

Zdroj: <https://www.consilium.europa.eu/sk>

Európska komisia okrem toho v plnej miere zmobilizovala sieť útvarov EÚ, vnútroštátnych orgánov, ako aj agentúr EÚ a medzinárodných organizácií, ktoré si vymieňali aktualizované informácie a údaje o vývoji na hraniciach s Ukrajinou vrátane počtu ľudí, ich potrieb a ochrany poskytovanej v členských štátoch EÚ a krajinách pridružených k schengenskému priestoru. EÚ podporuje členské štáty v ich pomoci Ukrajincom prostredníctvom celého radu opatrení, ako je zabezpečenie prístupu k vzdelávaniu, zdravotnej starostlivosti, ubytovaniu a na trh práce. Medzi hlavné aspekty týkajúcich sa migračných pohybov z Ukrajiny je vojnový konflikt, ktorý je jedným z hlavných faktorov migračných tokov z Ukrajiny a najmä z východnej oblasti ako je Donbas. Konflikt spôsobil migráciu vo forme vnútroštátnych presunov obyvateľstva a utečencov, ktorí hľadajú bezpečie v iných častiach krajiny alebo v zahraničí. Ďalším z hlavných dôvodov migrácie je hospodárska nestabilita na Ukrajine, čo môže motivovať niektorých obyvateľov hľadať lepšie príležitosti v iných krajinách. Hľadanie zamestnania a ekonomického zlepšenia môžu byť dôležitým faktorom migrácie. Niektorí obyvatelia Ukrajiny môžu smerovať do krajín Európskej únie v snahe nájsť lepšie pracovné a životné podmienky. Tieto migračné toky sú často ovplyvnené politikou a právnymi predpismi týkajúcimi sa vstupu a pobytu v rôznych európskych krajinách. Medzi objektívne dôvody migrácie patria historické a kultúrne väzby medzi Ukrajinou a inými krajinami. Môže ísť o presuny obyvateľstva, ktoré sú spojené s historickými migráciami alebo súčasnými komunitami. Migračné toky sú komplexné a môžu sa meniť v závislosti od aktuálnych udalostí a podmienok v krajine. Je dôležité mať na pamäti, že každá migračná situácia je jedinečná a vyžaduje si komplexný pohľad na jej príčiny a dôsledky.

Opatrenia polície Ukrajiny na hraničných prechodoch

Opatrenia polície na hraničných prechodoch zvyčajne zahŕňajú rad bezpečnostných a kontrolných opatrení s cieľom udržať poriadok, zabezpečiť dodržiavanie zákonných predpisov a monitorovať príchod a odchod osôb cez hranice. Základným opatrením na hraničných prechodoch je pasová kontrola. Polícia overuje totožnosť osôb pomocou pasov a iných cestovných dokladov. Tým sa kontroluje legálnosť pobytu a právo vstupu do krajiny. Ak je to potrebné, polícia vykonáva kontroly víz. Víza sú formou povolenia vstupu a pobytu v danej krajine, a ich kontrola je dôležitým opatrením na reguláciu migračných tokov.

Okrem kontroly pasov sa môžu vykonávať aj kontroly iných cestovných dokladov, ako sú občianske preukazy, víza, alebo povolenia na pobyt, podľa konkrétnych predpisov danej krajiny. V niektorých prípadoch môže polícia vykonávať špeciálne kontroly a vyšetrovania na hraničných prechodoch v snahe identifikovať osoby, ktoré môžu byť podozrivé z trestnej činnosti alebo iných nezákonných aktivít. Na hraničných prechodoch sa často vykonáva aj kontrola vozidiel vrátane nákladných automobilov. Cieľom je zabezpečiť, aby vozidlá neprevážali nelegálny tovar alebo osoby. Polícia v súčasnosti monitoruje hraničné oblasti pomocou technológií, ako sú kamery, radary a iné sledovacie prostriedky na sledovanie pohybu osôb a vozidiel a častokrát spolupracuje s inými bezpečnostnými a migračnými orgánmi, ako sú hraničné a colné služby s cieľom zlepšiť celkovú bezpečnosť hraničných oblastí. Ukrajina má vypracované svoje špecifické postupy a politiky týkajúce sa opatrení na hraničných prechodoch v súlade so svojimi právnymi predpismi a bezpečnostnými potrebami.

Migrácia v Českej republike

Od získania nezávislosti v roku 1989 a mierového rozdelenia od Slovenskej republiky v roku 1993 sa Česká republika sa transformovala z bývalého socialistického / komunistického štátu na demokratický, parlamentný štát založený na hospodárstve voľného trhu. Okrem toho sa v roku 2007 krajina pripojila k schengenskému priestoru, zrušila kontroly na vnútorných hraniciach a zároveň posilnila stráženie svojej vonkajšej hranice.

V súčasnosti je migračná situácia v Českej republike výrazne ovplyvnená najmä pokračujúcim ozbrojeným konfliktom na Ukrajine a súvisiacim poskytovaním dočasnej ochrany. K 31. marcu 2026 bolo v Českej republike registrovaných 1 124 496 osôb cudzej štátnej príslušnosti, čo predstavovalo približne 10,3 % populácie krajiny. Viac ako polovicu registrovaných cudzincov tvorili občania Ukrajiny, pričom 379 818 osôb bolo evidovaných v režime dočasnej ochrany. Štruktúra cudzincov z hľadiska štátnej príslušnosti je z dlhodobého hľadiska pomerne stabilná. Väčšina cudzincov pochádza z Ukrajiny, Slovenska a Vietnamu. V tomto roku sa mierne navýšil podiel cudzincov na celkovom počte trestne stíhaných osôb, tento nárast neznamena, že by výrazne stúpal počet trestne stíhaných cudzincov, ale skôr je to dôsledok poklesu celkového počtu trestne stíhaných osôb na území ČR v porovnaní s rokom 2019, ktorý nebol ovplyvnený pandémiou Covid-19, došlo naopak k miernemu poklesu podielu trestne stíhaných cudzincov. Najčastejšie boli trestne stíhaní štátni príslušníci Slovenska, Ukrajiny a Poľska.

Stratégiu migračnej politiky Českej republiky prijala vláda ČR svojím uznesením zo dňa 29. júla 2015. Materiál definuje kľúčové zásady migračnej politiky českého štátu a stanovuje ciele v danej oblasti na národnej, európskej úrovni a stanovujú konkrétne nástroje

slúžiace na ich dosiahnutie. Stratégia migračnej problematiky sa pokrýva v celom jej rozsahu a je rozčlenená do jednotlivých modulov zodpovedajúcich jednotlivým zásadám.

Migrácia v Poľsku

Geografická poloha Poľska medzi západným okrajom bývalého Sovietskeho zväzu a bohatým Západom z neho robí tranzitnú oblasť, ktorú používajú ekonomickí migranti aj žiadatelia o azyl. Následne však Poľsko začalo uzatvárať svoje hranice, napriek tomu zostáva dôležitou tranzitnou krajinou. Poľsko má s 1300 km najdlhšiu hranicu s bývalými sovietskymi republikami, konkrétne s Litvou, Bieloruskom a Ukrajinou.

Obr. 5 - Poľsko a susediace štáty

Zdroj: internet

Odhaduje sa, že asi 15 000 migrantov nelegálne prechádza každý rok Poľským územím. Cez krajinu vedú dve tranzitné trasy. „Balkánska cesta“, ktorú používajú Rumuni, Bulhari a občania bývalej Juhoslávie, ktorí vstupujú do krajiny legálne, na základe nariadenia umožňujúceho mesačný pobyt bez víz. Potom sa nelegálne pokúšajú prejsť do Nemecka. Silná spolupráca medzi nemeckou a poľskou hraničnou strážou odrádza mnohých nelegálnych emigrantov. Druhá migračná trasa cez Poľsko vedie od hraníc s Litvou popri Poľských hraniciach do Nemecka. Táto trasa je využívaná občanmi Afganistanu, Iránu, Iraku, Indie, Pakistan a Srí Lanky. Počet nelegálnych migrantov zadržaných na tejto hranici sa od roku 1996 takmer zdvojnásobil.

Opatrenia poľskej polície na hraničných prechodoch

Uzatvorenie nových dvojstranných dohôd zohráva dôležitú úlohu pri zlepšovaní spolupráce v boji proti trestnej činnosti súvisiacej s nelegálnym prekročením hraníc. Boli zavedené opatrenia zamerané na zjednodušenie vyhostenia, ako napríklad deportácia lietadlom a prípravy na vytvorenie väzenských stredísk. Vytvorili sa zariadenia pohraničnej stráže (Obrázok 5) vrátane

systému ochrany pomocou vrtuľníkov, vybudovanie kontrolných staníc, zabezpečenie nových počítačov a ďalších dopravných zariadení.

Obr. 6 - Tábor migrantov na poľsko-bieloruskej hranici
Zdroj: TASR/AP

Poľsko pracuje na ďalších sprísneniach svojej východnej hranice a to aj vývojom účinnejšieho informačného a komunikačného systému. Koordinácia hraničných kontrol sa tak stala efektívnejšou. Opatrenia poľskej polície na hraničných prechodoch sa riadia medzinárodnými právnymi normami a národnými predpismi. Ich cieľom je zabezpečiť bezpečnosť a poriadok na hraniciach a zabrániť nelegálnym aktivitám, ako sú nelegálna migrácia, obchodovanie s ľuďmi a pašovanie tovaru.

Ochrana vonkajších hraníc

S cieľom pomôcť príslušníkom pohraničnej stráže krajín EÚ efektívne riadiť príchody na hranice s Ukrajinou a zároveň skrátiť čakaciu dobu, ale zachovať vysokú úroveň bezpečnosti, vydala Komisia 2. marca 2022 usmernenie o riadení vonkajších hraníc.

Usmernenia obsahujú ustanovenia o:

- zjednodušenie hraničných kontrol na hraniciach EÚ s Ukrajinou,
- flexibilita týkajúca sa podmienok vstupu,
- povolenie prekročenia hraníc na dočasných hraničných priechodoch mimo oficiálnych hraničných priechodov.
- ľahký prístup pre záchranné služby a humanitárnu pomoc, osobné veci a domáce zvieratá

V usmerneniach sa krajinám EÚ dôrazne odporúča, aby využívali podporu agentúr EÚ, pričom agentúra Frontex môže pomôcť pri identifikácii a registrácii prichádzajúcich osôb a Europol je k dispozícii na nasadenie príslušníkov podporujúcich krajiny EÚ pri sekundárnych kontrolách.

Ekonomické a bezpečnostné dôsledky migrácie

Európska únia čelila v poslednom desaťročí mimoriadne intenzívnym migračným tlakom, ktorých rozsah patril k najvýznamnejším od obdobia po druhej svetovej vojne. Hlavnými príčinami migrácie sú najmä ozbrojené konflikty, politická nestabilita, prenasledovanie, porušovanie ľudských práv, ale aj nepriaznivá ekonomická situácia v krajinách pôvodu. Časť migrantov preto smeruje do Európy s cieľom získať medzinárodnú ochranu, zatiaľ čo iní prichádzajú predovšetkým za lepšími pracovnými a životnými podmienkami. Slovenská republika v porovnaní s niektorými západoeurópskymi členskými štátmi nepatrí medzi hlavné cieľové krajiny migrácie, ale skôr medzi tranzitné alebo menej preferované cieľové štáty. Výraznejšie migračné toky smerujú najmä do ekonomicky silnejších krajín, ako sú Nemecko, Francúzsko, Rakúsko, Holandsko alebo Belgicko. Vyššia koncentrácia migrantov môže v týchto štátoch vytvárať zvýšené nároky na azylový systém, sociálne a integračné mechanizmy, verejné služby a bezpečnostné zložky.

Obr. 7 - Migranti v snahe prekročiť grécko-macedónsku hranicu

Zdroj: Reuters

Hlavným problémom a dôsledkom novodobej migračnej krízy do štátov Európskej únie, sú osoby, ktoré zneužívajú Schengenský priestor a absenciu hraničných kontrol. Nedostatočná kontrola so sebou nesie aj negatívne vplyvy na vnútornú bezpečnosť štátu. Ak dochádza k prijímaniu veľkého počtu migrantov, ktorí sú neidentifikovaní na územie členského štátu Európskej únie, predstavuje toto primanie bezpečnostné riziko o čom svedčia aj teroristické útoky v rokoch 2015 a 2016. Príkladom môže byť teroristický útok v parížskom metre, 14. novembra 2015. Útočníci prišli do Európy v rámci utečeneckej krízy a cez proces registrácie prešli za pomoci sfaľovaných dokumentov. Počas presunu veľkého počtu migrantov taktiež dochádzalo aj k násilným incidentom počas ktorých sa veľké počty migrantov snažili preraziť cestu do Európskej únie. Útoky boli agresívne a svoje fyzické násilie smerovali na poriadkové sily štátu. Podobne situácie sa odohrávali aj vo vnútrozemí pozdĺž hlavných ciest, ktoré viedli

do cieľových miest migrantov. Útoky sa odohrávali hlavne, ak migranti narazili na prekážku, ktorá im bránila v ceste. Väčšinou tieto útoky vznikali z frustrácie migrantov a z toho, že sa museli podrobiť registrácii a dlhému čakaniu v preľudnených táboroch a záchytných stanoviskách. Migrácia má komplexné a rozmanité dôsledky, ktoré sa týkajú nielen ekonomiky, ale aj bezpečnosti krajiny a spoločnosti.

Cezhraničná migrácia má viacero foriem. Zahŕňa osoby nútené opustiť svoju krajinu v dôsledku vojny, prenasledovania alebo iného závažného ohrozenia, ako aj ekonomických migrantov, ktorí odchádzajú dobrovoľne s cieľom zlepšiť svoje životné podmienky. Pri rozsiahlych migračných vlnách však môže vzniknúť významné zaťaženie verejných rozpočtov, sociálneho systému, zdravotníctva, školstva, bývania, azylových kapacít a bezpečnostných zložiek. Riziko rastie najmä vtedy, ak je pracovná integrácia migrantov pomalá, časť prichádzajúcich osôb zostáva dlhodobo závislá od sociálnych dávok alebo ak štát nedokáže efektívne vracať osoby bez nároku na medzinárodnú ochranu. Súčasne môžu vznikať problémy spojené so sociálnou integráciou, vytváraním segregovaných komunít, rastom spoločenského napätia a za určitých okolností aj s kriminalitou alebo radikalizáciou. Migračná politika preto musí zohľadňovať nielen humanitárny rozmer, ale aj ekonomickú udržateľnosť, absorpčnú kapacitu štátu, požiadavky trhu práce a vnútornú bezpečnosť.

Migrácia môže mať so správnou politikou pozitívny ekonomický vplyv na migrantov ako aj na hostiteľskú krajinu. Migranti môžu zvýšiť pracovnú silu krajiny, podporiť investície a rast. Medzi ďalšie pozitíva patrí to, že migrácia môže tiež pomôcť riešiť problematiku starnúcej populácie v mnohých vyspelých krajinách. V teoretickej rovine, by sa dalo uvažovať, že migrácia je investíciou do ľudského kapitálu. Investíciu do ľudského kapitálu predstavuje vzdelanie a následne ďalšie faktory musia zhodnotiť ľudský kapitál napr. zdravie osôb, rodinnú stabilitu, tradície a ich kultúrny rozvoj, starostlivosť o prostredie, kondícia, školenia a pod. Investíciami do ľudského kapitálu označujeme aktivity, ktoré sa prejavujú trvalým alebo opakovaným (t.j. nie jednorazovým) vplyvom na naše peňažné či psychické príjmy. Investícia do ľudského kapitálu, nemôže byť jednorazová, ale musí sa jednať o dlhotrvajúcu aktivitu, ktorej výsledok sa prejaví v dlhšom období než v jedinej uvažovanej perióde (*Kameníček J., 2003. str.15*).

Útoky, ktoré v Európe spáchali migranti

V tejto časti sa venujeme vybraným teroristickým útokom, ku ktorým došlo na území Európskej únie najmä v rokoch 2015 a 2016. U niektorých páchatel'ov alebo osôb zapojených do prípravy útokov bolo preukázané, že na územie Európy vstúpili prostredníctvom migračných trás, alebo využili falošné doklady a azylové mechanizmy. Europol uviedol, že tzv. Islamský štát v jednotlivých prípadoch využil migračné toky na skryté vyslanie svojich operatívco do Európy, čo bolo identifikované najmä v súvislosti s teroristickými útokmi v Paríži z 13. novembra 2015. Súčasne však nebolo preukázané, že by teroristické organizácie systematicky využívali utečenecké a migračné toky na prenikanie svojich členov do Európskej únie.

Islamský štát zároveň predstavoval významný bezpečnostný faktor aj mimo samotných migračných tokov. Jeho pôsobenie v Sýrii a Iraku bolo jednou z príčin núteného vysídľovania obyvateľstva z regiónu a zároveň vytváralo teroristickú hrozbu pre európske štáty prostredníctvom organizovaných útokov, zahraničných bojovníkov, navrátilcov a osôb

radikalizovaných priamo na území Európy.“ Europol v roku 2016 evidoval v EÚ 13 džihádistických teroristických útokov, pri ktorých zahynulo 135 ľudí; 718 osôb bolo zatknutých pre podozrenie z trestných činov súvisiacich s džihádistickým terorizmom, (<https://tema.novinky.cz/islamsky-stat-is->).

Francúzsko útok na redakciu Charlie Hebdo

Začiatkom roka 2015 sa uskutočnil útok na redakciu satirického časopisu Charlie Hebdo (Obrázok 7), do ktorého vnikli dvaja maskovaní útočníci ozbrojení dlhými guľovými zbraňami. Behom tohto útoku prišlo o život 11 ľudí. Atentátnici boli bratia alžírskeho pôvodu (<https://www.aktualne.cz/wiki/zahranici/teroristicke-utoky>).

Obr. 8 - Teroristi strieľajú na policajtov
Zdroj: Reuters

Teroristický útok Paríž, 13. až 14. novembra 2015

Teroristické útoky sa odohrali 13 a 14. novembra 2015 v Bataclan Hall v Paríži na Boulevard Voltaire. Počas koncertu, prenikli traja teroristi islamského štátu vyzbrojení útočnými puškami AK-47 a ručnými granátmi. Začali strieľať na dav hneď od vchodu a potom zajali rukojemníkov, ktorých mučili a potom popravili. Zároveň bolo v Paríži napadnutých ďalších päť miest v meste. Teroristické útoky si vyžiadali 130 mŕtvych ľudí a ďalších 352 ľudí bolo zranených.

Obr. 9 - Obete útoku pred parížskou reštauráciou Le Carillon 15. novembra 2015
Zdroj: Ján Zátorský, MAFRA

Brusel, Belgicko – 22. marca 2016

V marci 2016 došlo k niekoľkým teroristickým útokom. Prvým miestom útoku sa stalo bruselské letisko Zaventem, kde v budove letiska explodovali dve nálože. Druhá nálož vybuchla na stanici metra Maelbeek. Celý útok si vyžiadal 35 mŕtvych a približne 340 zranených (Zdroj: <http://zpravy.idnes.cz/vybuch-na-letistibrusel-0xn>).

Obr. 10 - Letisko Zaventem v Bruseli

Zdroj: SITA/AP

Nice, Francúzsko – 14. júla 2016

Vo večerných hodinách na promenáde des Anglais vo Francúzskom meste Nice vošlo nákladné auto do davu ľudí. Na mieste ostalo 80 mŕtvych a 434 zranených (Zdroj: <https://spravy.pravda.sk/svet/>).

Obr. 11 - Teroristický útok v Nice

Zdroj: CTK, EPA, Reuters

Berlín, Nemecko – 19. december 2016

Teroristický útok podobný, ako v Nice sa stal v Berlíne na vianočných trhoch, kde kamión vošiel do davu ľudí. Počas útoku prišlo o život 12 ľudí a 56 ich bolo zranených.

Obr. 12 - Kamión po teroristickom útoku v Berlíne
Zdroj: AP

Postupy a opatrenia Polície Slovenskej Republiky - kritické zhodnotenie

Nemôžeme opatrenia prijaté v súvislosti s nelegálnou migráciou na území Slovenskej republiky automaticky označovať za úspešné iba na základe toho, že došlo k presunu migrantov medzi jednotlivými pracoviskami, zvýšeniu počtu hliadok alebo nasadeniu príslušníkov Ozbrojených síl SR. Takéto opatrenia síce môžu dočasne znížiť tlak na konkrétne miesto alebo administratívne pracovisko, ale neriešia príčinu ani smerovanie migračného toku.

Slovenská republika predstavovala pri migračných pohyboch v roku 2023 predovšetkým tranzitnú krajinu. Významná časť migrantov nemala záujem zostať na jej území, ale smerovala ďalej do hospodársky silnejších štátov západnej Európy. Z tohto pohľadu možno časť mimoriadnych opatrení vnímať skôr ako politicky a mediálne viditeľnú reakciu na aktuálny problém než ako dlhodobé systémové riešenie nelegálnej migrácie.

Za úspech nemožno bez ďalšieho považovať ani údaj, že priestor vo Veľkom Krtíši bol odľahčený o 350 osôb, pokiaľ tieto osoby neboli navrátené, vyhostené alebo iným spôsobom vyriešené v súlade s migračnou politikou, ale iba presunuté na pracoviská cudzineckej polície v iných krajochoch. V takom prípade nejde o odstránenie problému, ale predovšetkým o jeho administratívne a geografické premiestnenie.

Kriticky možno hodnotiť aj rozsiahle nasadzovanie príslušníkov Policajného zboru a Ozbrojených síl SR. Ak ide prevažne o tranzitujúce osoby, ktoré sa snažia územie Slovenskej republiky čo najskôr opustiť, je legitímne položiť otázku, či rozsah nasadených síl a prostriedkov zodpovedá skutočnému bezpečnostnému riziku a či by časť týchto kapacít nebola účelnejšie využitá na plnenie základných úloh Policajného zboru v oblasti ochrany života, zdravia, majetku a verejného poriadku.

Osobitným problémom je, že Policajný zbor dlhodobo zápasí s personálnymi a kapacitnými obmedzeniami. Každé rozsiahle presúvanie policajtov na jednorazové alebo politicky exponované opatrenia preto nevyhnutne znamená, že títo príslušníci chýbajú pri iných úlohách. Ak štát súčasne obmedzuje stránkové pracoviská cudzineckej polície, presúva policajtov medzi útvarmi a využíva armádu na kompenzovanie nedostatku vlastných kapacít, možno sa oprávnene pýtať, či nejde skôr o prejav nedostatočnej pripravenosti systému než o dôkaz jeho efektívnosti. Problematické je tiež prezentovať zvýšenú policajnú prítomnosť automaticky ako zvýšenie bezpečnosti obyvateľstva. Bezpečnostné opatrenie by malo byť hodnotené podľa konkrétnych výsledkov, napríklad podľa počtu zadržaných prevádzačov, odhalených falšovaných dokladov, identifikovaných bezpečnostne rizikových osôb, uskutočnených návratov alebo zabránených nelegálnych prekročení hranice. Samotný počet hliadok, vojakov alebo presunutých migrantov ešte nevypovedá o tom, či sa reálna bezpečnostná situácia obyvateľov zlepšila. Rovnako nemožno prehliadať, že časť verejnosti vníma niektoré policajné aktivity ako orientované predovšetkým na ľahko kontrolovateľné priestupky a sankcionovanie občanov, zatiaľ čo riešenie závažnejších systémových problémov, organizovaného prevádzačstva či ochrany hraníc je personálne a organizačne podstatne náročnejšie. Takéto vnímanie môže ďalej oslabovať dôveru občanov v bezpečnostné inštitúcie.

Z tohto pohľadu možno opatrenia z roku 2023 hodnotiť skôr ako krízový manažment dôsledkov tranzitnej migrácie, nie ako odstránenie samotného problému. Časť z nich mala nepochybne praktický význam pri zvládnutí momentálneho počtu osôb, avšak tvrdenie, že „opatrenia prinášajú želaný efekt“, by malo byť podložené konkrétnymi a merateľnými bezpečnostnými ukazovateľmi, nie iba počtom nasadených príslušníkov alebo premiestnených migrantov. Podľa údajov Ministerstva vnútra SR došlo po migračnej kríze v roku 2023 k mimoriadne výraznému poklesu sekundárnej tranzitnej migrácie cez územie Slovenskej republiky. Kým do 1. októbra 2023 bolo evidovaných 39 688 osôb v rámci sekundárnej tranzitnej migrácie, v roku 2024 išlo iba o 44 osôb a od januára do konca novembra 2025 len o 17 osôb. Uvedené údaje potvrdzujú, že Slovenská republika v súčasnosti nečelí tranzitnej migrácii v rozsahu porovnateľnom s rokom 2023.“

Ak väčšina nelegálnych migrantov vníma Slovenskú republiku iba ako tranzitné územie a jej cieľom je pokračovať do iných členských štátov EÚ, potom rozsiahle vnútroštátne demonštratívne opatrenia bez súčasného posilnenia ochrany vonkajšej schengenskej hranice, boja proti prevádzačstvu, efektívnych návratov a personálnej stabilizácie Policajného zboru môžu pôsobiť skôr ako nástroj politickej prezentácie než ako dlhodobá bezpečnostná stratégia.“

Tento článok odporúča na publikovanie vo vedeckom časopise Mladá veda:

Ing. Peter Havaj, PhD., DBA

Použitá literatúra

1. CSÁMPAI, O. – HALÁDIK, J. *Medzinárodná migrácia (sociálny problém a bezpečnostné riziko)*. Bratislava: Akadémia PZ, 2002. ISBN 80-8054-230-9.
2. BOLEČKOVÁ, M. *Migračná politika*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, 2010. ISBN 978-80-557-0044-1.

3. HIRKOVÁ, A. *Vplyv migrácie na bezpečnosť*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 2020.
4. PORUBSKÁ, D. Bezpečnostné hrozby v súvislosti s migráciou na vonkajšej hranici Slovenskej republiky. In: *Bezpečnostné zložky štátu ako garant národnej a medzinárodnej bezpečnosti*. Bratislava: Akadémia PZ, 2025, s. 231–243.
5. ROSINA, M. *The Criminalisation of Irregular Migration in Europe: Globalisation, Deterrence, and Vicious Cycles*. Cham: Palgrave Macmillan, 2022. DOI: 10.1007/978-3-030-90347-3.

Mladá veda

Young Science

ISSN 1339-3189